تعیین چهارده روایت توسط دانی و مکی بن ابی طالب و شاطبی

ببینید «لکن اشتهر» خیلی وقتها به ذهن میآید که چون ابن مجاهد تسبیع کرده پس چهارده راوی از هفت هم برای ابن مجاهد است. درحالیکه اینطور نیست. این از نکاتی است که متخصصین تذکر میدهند. ما هم که اینها را نمیدانستیم، اساتید تذکر دادند. ابن مجاهد تنها هفت تا را گفت. راوی های او جور و واجور بود. طول کشید تا مکی بن ابیطالب و دانی آمدند؛ مکی تبصره را نوشت که در بحار دیدی بسیاری از علماء شیعه به تبصره مکی سند میدادند. دانی هم تیسیر را نوشت. دانی جامع البیان هم دارد. در جامع البیان غیر آنها را هم میآورد؛ مفصل است. ولی در التیسیر تنها دو راوی را میآورد. تبصره مکی هم همین است. لذا بعد از حدود صد سال از ابن مجاهد، توسط دانی و مکی این چهارده راوی کلاسیک شد. بعد هم شاطبیه آمد و حرز را به شعر در آورد. حرز که شعر بود تأثیر بسیار بالایی داشت. حرز الامانی برای شاطبی است که بهصورت منظوم بود. او هم همین کار تیسیر را کرد. یعنی بهصورت منظوم قرائات سبع را با رواتا ارابعه عشر آورد. لذا مبدأ شعر معروف حافظ –چهارده روایت- ابن مجاهد نیست، مبداء آن دانی و مکی است. صد سال بعد از ابن مجاهد بهصورت همزمان بودند. اینها نکات مهمی است. وقتی بهدنبال این نکات میرود از شماء بحثهای قدیمی در میآید.

شاگرد: نوشتن قرائات شواذ توسط ابن مجاهد نقض غرض نبوده؟ یعنی نمی خواست که اینها متروک شود؟

استاد: بعید است که نوشته باشد. در حافظهام نیست. مطالعات سریع از حافظه میرود. نمیدانم کجا بود که نوشته بود او نوشته است.

شاگرد۲: کسی که میخواهد فضای جدیدی برای شاذ درست کند کتابی در مورد آنها مینویسد. شاذ قبلی غیر عثمانی بود، اما الآن شاذ غیر هفت قرائت است. خود این کار میتواند امتداد همان کار باشد.

استاد: این چند سطری که خواندیم را در یک سطر عرض کنم. این چند سطر خیلی نیاز به رفت وبرگشت و بازبینی نیاز دارد. بهگونهایکه در کلمه به کلمه آن حرف بزنیم. اصلا نیاز است؛ چرا؟ تاریخی که در این مسیر فرمودند، زمینههای بخشهایی از آن بالکل فراموش شده. ما با همین شواهد روشنی که مورد اتفاق کل محققین است میتوانیم دوباره آن زمینه را بازسازی کنیم بهنحویکه همه باحثین قبول کنند. حتما ًنیاز به این کار است. بسیاری از این زمینهها فراموش شده. خب طبیعی هم هست.

بازبینی #2
ایجاد شده 6 آوریل 2024 13:10:15 توسط ... .
به روزرسانی شده 18 مه 2024 12:46:40 توسط ... .